

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

7. Vnde supputetur iste annus 188.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

P.
H. Philippi

Chronologia
vet. Testamenti

A. IV
17^a

Sexto, Demetrius Demetrii regnare cœpit anno Græc. 167. Machabæus
& anno 172. abijt in Mediam lb. cap. 14. v. 1. Igitur anno 167. Machabæus
& ex communi sententia, contra pauculos iam refutatos, illi temporibus
Iudæi Ierofolymitani, ad Aegyptios hic scripsisse dicuntur et Demetrius
cator, Demetrii Soteris filius, cuius Nicatoris annus 3. incidit in 169. regni
Græcorum, quam summam hac ratione ex annis regum Syriæ colligitur
Antiochus Epiphaneus ad regni fastigium prouectus est, anno 167. Machabæus
ergo ante illius imperium anni 136. elapsi sunt: his additis, ipsius Epiphaneus
2. Eupatoris, Demetrii Soteris II. Alexandri 3. & Demetrii Nicatoris 1. annis
bus exurgit, annus 169. regni Græcorum. Denique hic annus 169. ex libro
do huius libri 2. Machab. ab autumno, atque adeo, vt plerique censent, a
se Tifri computatur, anni ante Christum 144. circa 9. Septembriæ equi-
næ 10. Solis 6. lit. Dom. G. Epacta 15.

Verf. 9.

Quid sit
Scenopegia

Frequentate dies Scenopegia mensis Casleu. Scenopegia siue festum Iudeo-
rum ex lege Moylis celebrabatur mense Tifri: festum autem purificatio-
pli, quod etiam Scenopegia est appellatum, agebatur mense Casleu. Quod
ipsum indicat versiculus 18. Facturi igitur quinta & vigesima die mensis
rificationem templi, necessarium duximus scribere vobis, vt & vos quæque agerent
Scenopegia. Causa verò cur hoc festum nono mense institutum & non
Scenopegiæ vocatum sit, aperitur infra cap. 10. v. 6. Et cum latius dabo
runt, in modum tabernaculorum, recordantes, quod ante modicum tempus, dabo
nem tabernaculorum in montibus, & speluncis more hostiarum egerant. Tempus
thyrsos & ramos virides & palmas præferbant ei, qui prosperauit mundari
Verf. 10.

Anno centesimo octogesimo octauo.

QVÆSTIO VII.

Vnde supputetur iste annus 188.

Livani
sententia.

1. Tyrantus in hunc locum ait probabiliter dici posse annum istum
dire ab anno 12. Assueri, quando populus Iudaicus interrocatus
man parata, miro modo subductus fuit, & delinere in eum fecit annum
Iudas Machabæus, haud pridem sacram ædem curauerat expurganda.
coniecturæ duas causas affert. 1. Quod Iudæi soleant suas aras augere
bus mirabilibus, qualis tunc fuit euasio gentis Iudaicæ, à periculo necitan-
nentis. 2. Quod liberatio quæ sub Antiocho Epiphane contigit Iudæos,
ei similis quæ acciderat sub Assuero. Hunc autem Assuerum parum
annos circiter 40. & sic ab anno eius inclusiue 12. remanere annos

Hebræorum placito successisse Darium Estheris coniugem, qui vsque ad re-
 stauracionem templi perfectam regnauerit 6. annos: huic successisse Alexan-
 drum Magnum, à quo vsque ad repurgatum per Machabæos templum nu-
 merat annos 148. & sic coaceruat annum 188. hic positum.

2. Quæ computatio penitus explodenda est, tanquam liberè ficta, vel è
 Iudæorum deliramentis arrepta. Duæ rationes allatæ solum probant aliquam
 æram deduci potuisse ab illo anno 12. Assueri: re autem ipsa hosce 188. nume-
 randos esse, nulli historiarum perito vnquam suadebunt. Darius sub quo re-
 stauratur est templum, filius Hystaspis, vt suo loco probaui: ante illum re-
 gnauit Smerdes, non integro anno; ante Smerdem Cambyfes non 40. annis,
 sed septennio duntaxat, & aliquot mensibus, ac proinde ex eius regno, non
 possunt desumi 29. anni. Ad hæc Lyranus perperam Darium Hystaspis, cuius
 anno 6. templum secundum fuit absolutum, confundit cum Dario Arsamî,
 qui anno 6. sui imperij, ab Alexandro fuit profligatus: nec bene annos regni
 Græcorum ab Alexandro deriuat. Darius Codomannus victus est ab Ale-
 xandro, anno ante Christum 331. templum absolutum anno 6. Darij Hystaspis,
 ante Christum 515. Sic Lyranus Iudæos secutus, à numeris, ad quos canere
 debuisset annis 180. & eo amplius exerrauit. Denique non video modum,
 quo ex annis Assueri, Darij & regni Græcorum colligi possit annus 188. hic
 notatus.

*Rejicitur
 computatio
 Lyranî.*

3. Torniellus ad annum m. 3892. num. 6. late docet contra Lyranum, Hu-
 gonem & eorum assecclas annum istum non supputari ab anno 12. Assueri
 Estheris mariti. Nam præterquam, quod nullum istius æræ exemplum repe-
 riatur; Hugonis & doctorum eius rationes in multis euidenter peccant, vt o-
 stendit Bellarminus lib. 1. de Verbo Dei cap. 15. & colligere licet ex eis, quæ
 numero præcedenti afferebam. Deinde ab anno 12. Assueri, inquit, vsque ad tempo-
 ra principatus Iudæ Machabæi, non centum duntaxat octoginta octo, sed plures ducentis
 annos constat reperiri. Ab anno 12. Longimani, vsque ad tempus, quo sancta
 Domus à Iuda Machabæo, suo nitore restituta est, numerat annos saltem 290.
 Ab anno 12. Artaxerxis Mnemonis, colligit annos non minus 230. Ab anno
 12. Ochi, non posse annos 188. de quibus agimus accersiri, ex eo probat, quod
 indidem etiam annus 169. qui hic vers. 9. signatur, numerandus esset, cum da-
 ri non possit ratio diuersitatis. Hoc autem fieri nequit: quia annus 169. ab an-
 no 12. Ochi profectus, non attingit vllum annum Demetrii regnantis.

*Tornielli
 sententia.*

4. Sententia Tornielli est communis, quam breuiter hoc argumento
 confirmo, ex ijs, quæ annotabam in lib. Estheris cap. 1. Octo sunt de isto As-
 suero opiniones. 1. asserit fuisse Astyagem. 2. Darium Medum. 3. Cambysem.
 4. Darium Hystaspis. 5. Xerxē. 6. Artaxerxem Longimanum, 7. Mnemonem.
 8. Ochum.

*Octo de
 Assuero o-
 piniones.*

Lib. Machab.

fff

8. Ochum.

P.
H. Philippi

Chronologia
vet. Testamenti

A. IV
170

8. Ochum. Hanc autem vltimam falsam esse, vel ex eo constat, quod hinc do liber Esther apud Hebræos non esset canonicus; canonem enim scripturarum librorum sub Artaxerxe, qui Esdras & Nehemiam remissit Ierusalem, quæ eorum asserunt, & habet Iosephus contra Appionem. Taceo hanc hinc ostendi posse hanc epistolam anno 188. datam esse, ex quo Ochum animum gerat imperij. Ceteri verò, qui putantur fuisse mariti Esther, duram in annis 188. templi reparationem præcesserunt. Hæc enim facta est ante æram Christi 165. annus veto 12. Mnemonis incidit in 332. ante eadem ram. Ergo diastema est 229. annorum. Deinde quando Iudei hanc epistolam scripserunt, templum iam purgatum erat. Itaque ab anno 12. Mnemonis que ad huius epistolæ tempus, effluxerunt, ut minimum anni 229. veretur putat Tornellus. Longimanus autem Xerxes, & alii, qui apud eundem Estheris coniugio certant, longe priores fuere ipso Mnemone quoque hinc to minus hic annus 188, ab eorum regnis deduci possit.

Annus hic
188. ab E-
pocha re-
gni Græco-
putandus.

Quo refe-
renda sint
illa verba
anno 188.
Cur iun-
genda vi-
deatur cū
præceden-
tibus.

5. Standum igitur communi sententia, & hic annus 188. ab epochæ
gni Græcorum putandus est, quod facit Serarius in hunc locum. Bellar-
lib. 1. de Verbo Dei cap. 15. Canus lib. 2. de locis Theologicis cap. 15. Tor-
lus, Salianus &c. Est tamen inter auctores disceptatio, utrum hæc verba
centesimo octogesimo octavo, iungenda sint cum præcedentibus an vero cum
sequentibus. Siquidem Canus, Bellarminus, Serarius, Sa, Tornellus, &c.
illa esse clausulam præcedentis epistolæ; subsequenter autem epistolam
diuntur ab illis verbis: *populus qui est Ierosolymis*, & voluit esse scriptam
te adhuc Iuda Machabæo circa annum Græcorum 150. Probat præcipue
dici non potest, quisnam fuerit Iudas iste cuius initio huius epistolæ
exprimitur, ver. 10. nisi Iudas Machabæus. Secundo, Aristobolus, qui regnavit
in eis, ad quos mittitur epistola fuit Iudæus natione, insignis Peripateticus
Ptolemæi Philometoris Magister, siue Rabbini. Philometor regnavit
tuus est, anno Græcorum 167. quomodo igitur anno Græcorum 188. non
potest magister Philometoris ante 22. annos mortui? Tertio, Hæc epistola
tur esse denunciatio Iudæis in AEGypto commorantibus facta, inquit Tornellus
ipsi deinceps agerent festa purificationis templi in modum Scenopæe &c. Ergo
credibilis est, has literas esse scriptas anno 150. Græcorum, quam pol-
ferè annos, ab eadem festorum institutione. Hinc concluditur veritas
in AEGyptum missas, & hic ordine temporis minimè seruato recentibus
mas datas anno Græcorum 188. quæ ab initio primi capitis, vique ad
decimum describuntur. Secundas anno Græcorum 169. quarum
versiculus septimus. Tercias denique an. Græcor. 150. inceptas
Populus qui est Ierosolymis.

Quartò. Non est motis, initio epistolarum, sed in fine, notam temporis apponere. Ergo verba illa, *anno centesimo octogesimo octavo* perinent ad epistolam præcedentem.

6. In contrarium autem ratio gratis occurrit, quæ aduersarios non latet, sed angit, ut fatetur Torniellus: nam omnia exemplaria Latina & pleraque Græca, periodum ordiuntur istis verbis: *Anno centesimo octogesimo octavo.* atque ita omnia ferè essent vitiosa. Deinde omnia exemplaria, tam Græca quam Latina, meo iudicio, indicant Iudæos inuitari ad festum Scenopægiæ noni mensis anno 188. celebrandum. Nam vel prolixam illam epistolam auspiciantur, à notatione anni 188. vel (ut in paucis Græcis legimus) sic habent: Et nunc, ut agatis dies Scenopægiæ mensis Casleu, anni, siue anno 188. q. d. scriptimus vobis anno 169. in tribulatione &c. & nunc scribimus, ut agatis festum Scenopægiæ mensis Casleu anno centesimo octogesimo octavo. Siue ergo hanc, siue illam lectionem sequamur, sensus erit, Iudæos Aegyptios commones fieri ad Scenopægiam mensis Casleu anno illo 188. celebrandam. Improbabile autem mihi videtur Iudæos alio anno moneri ad colendum hoc festum, quam illo ipso 188. iam quidem inchoato: sed nendum vsque ad mensem Casleu producto. Quare existimo hic duas tantum epistolas recenseri, vnam anno 169. datam; alteram 188. quod fateri debent ij, qui editionem vulgatam retinent, & vltimam epistolam auspiciantur illis verbis: *anno centesimo &c.* cum Mariana, Saliano &c. Neque etiam Latina, neque Græca interpunctio mihi corrigenda videtur, cum vtraque in eandem conspirent sententiam, nimirum inuitari Iudæos à Iudæis, ad agendum festum Scenopægiæ noni mensis anno centesimo octogesimo octavo.

*Cur cum
consequē-
tibus.*

7. Non enim adeo sunt efficaces contrariæ opinionis rationes, ut propter illas textus vulgatæ editionis Sixti V. quasi male tornatus incudi reddendus sit. Ad primam probabiliter dici potest hunc Iudam fuisse secta Esænum religionem & prophetiæ gratia celebrem, cuius prædictiones nunquam sefellerunt, quique Antigoni filij Hircani necem, necisque diem ac locum prædixerit, ut tradit Iosephus lib. 13. Antiq. cap. 19. Ita Serarius 2. Mach. q. 2. & Salius, num 8. quorum sententiæ malo subscribere, quam mutare sacram paginam auctoritate Sixti V. & Clementis VIII. confirmatam. Quamuis etiam dici possit, non constare quisnam iste Iudas fuerit: quia res Iudaicas hisce temporibus gestas soli profani auctores, imò solus Iosephus ex professo profecutus videtur: cæteri obiter delibant, ut mirum non sit istius Iudæ mentionem aliàs non reperiri.

*Responde-
tur Argu-
menti op-
posita sen-
tentiæ.*

8. Ad 2. responderi Lyranus hunc Aristobulum fuisse Magistrum Philometoris

fff 2

metoris

P.
H. Philippi

Chronologia
vet. Testamenti

A IV
17 a

metoris, nepotis Antiochi Epiphanis, & sic floruisse temporibus Iulii Cæsaris. Sed bonus hic dormitat Homerus. Ptolomæus enim Philometæ rex Ægypti; Antiochus autem Epiphanes Syriæ.

9. Bene respondet Saliæus, non esse hanc denunciationem (de confectione ad dies festos, qui iam olim instituti fuerant, anno 188. celebrantur). Quem sensum agnoscere debet cum suis Torneilius, quando primam epistolam his verbis concludit: Frequenter, siue agite (vt Græci habent) in Ænopegia mensis Casleu, anno 188. Quocirca, de duabus epistolis hæc contextitur. Prior data fuit anno Græcorum 169, posterior 188.

10. Ad 4. Dico equidem id non passim fieri, præsertim quando in ipsa epistola separatim: at verò quando referuntur tantam multitudine est referenti vel ad initium, vel ad finem literarum, eis imperiosus characterem, Taceo mercatoribus in Germania morem esse, missis quilibet diem & locum præfigere.

CAP. II. v. 10.

1. Sicut & Moyses orabat ad Dominum, & descendit ignis de caelo, & consumpsit holocaustum. Id accidit anno 2. Exodi, die octava primi mensis quando egressus à Domino deuorauit holocaustum, & adipem qui erat super altare. Exo 17. Quod refero ad annum ante æram Christi 1496.

2. Simile miraculum factum est post annos solidos 483, die primæ consecrationis templi Salomonis, de quo hic subtextitur: sic & Salomon orauit & descendit ignis de caelo, & consumpsit holocaustum. & 2. Paral. 7. ver. 1. Compertum est Salomon fundens preces, ignis descendit de caelo, & deuorauit holocaustum. Hoc mæ rationes tribuunt anno vndecimo Salomonis (quidam 11. ante Christi æram 10. cui si adicias 483, proueniet annus ante emersionem 1496. Nam ab Exodo vsque ad templum anno 4. Salomonis fundatum inclusiuè, colliguntur anni 486. Reg. 6. v. 1. adde 6. alios annos vsque ad hinc autem tollendus est annus primus Exodi, & sic remanebant 483.

3. Tempus autem, quo Nehemias simile miraculum vidit, oblatum. Si referatur ad illum Nehemiam, qui anno 20. Artaxerxis venit Ierusalem, & muros illius, diebus 52. restaurauit, ac die vigesimo quinto mensis lul opus compleuit, vt scribitur 2. Esdræ 6. v. 15. id anno ante Christi æram commodè poterit assignari, nempe annis 567. post dedicationem templi Salomonis. Quos si ad hunc annum 444. ante Christum adiunxeris, proueniet annus ille 1011. ante vulgarem nostram epocham igne castris ad dedicationem Salomonis delapso nobilitatus.

4. Porro cum ex sententia Baronij à multis recepta Spiritus S. in linguis igneis datus sit Apostolis anno 34. à Christi Natiuitate, hoc est, anno 32. *æra vulgaris Christi: facile est deducere, quor annis ferè, hæc de igne miracula distent, à missione Spiritus S. Ad 32. adde 444. & habebis diastema annor. 476.* quibus ignis datus Nehemiæ, priusquam Spiritus S. Apostolis. Pari ratione, si ad 32. apposueris 1011. comperies Spiritum S. Apostolis missum, anno 1043. à dedicatione templi Salomonis. Si denique addideris ad 32. annos 1496. colliges Spiritum S. ignis specie illapsum Apostolis anno 1528. ex quo sub Moysè, ignis egressus à Domino deuorauit holocausta.

5. Serarius in hunc locum q. 13. diem dati ignis tempore Nehemiæ, putat fuisse tertiam mensis Adar, anno 6. Darij, vt narratur 1. E. (dræ 6. à vers. 15. quia tunc Nehemiam præsentem & templo ædificando opem contulisse auctumat. Quid si verum coniectat: hoc miraculum accidit sub initium anni ante æram Christi 515. ante aduentum Spiritus S. 547. Alij alio tempore id consergnant. Res est incerta, & solis coniecturis nititur.

CAP. III. v. 3.

Ita vt Seleucus Asia rex, de rebus suis præstaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. Hic Seleucus non fuit Nicanor primus regum Asiæ & Syriæ, post obitum Alexandri M. ad initium æra Seleucidarum, siue regni Græcorum, vt bene contra Gerionidem aduertit Serarius in hunc locum: sed Seleucus IV. cognomento Philopator. septimus in serie Seleucidarum. Ille enim ipse est, de quo hic cap. 4. v. 7. post Seleuci vitæ excessum, cum suscepisset regnum Antiochus, qui nobilis appellabatur &c. Certum autem est, Antiochum Epiphaniem imperasse proximè post Seleucum Philopatorem, qui regnum iniit anno ante Christi æram 187. regnauitque per annos solidos 11. vsque ad annum ante eandem æram 176. quo aperièbatur annus 137. regni Græcorum, Antiochi Epiphaniis enthronismo nobilitatus. Quod hic Seleucus fuerit Philopator censent plerique omnes Scriptorum, Perauis in tabulis ad annum periodi Iulianæ 4528. Sallianus ad annum m. 3870. num. 3. Torneilius ad annum m. 3868. numer. 2. Hugo, Glossa ordinaria, Lyranus, Rabanus in hunc locum, & alij. Ex quibus constat, ea quæ hic de Heliodoro narrantur, contigisse, ante principatum Antiochi Epiphaniis, atque adeo ante tempora Iudæ Machabæi & fratrum eius.

CAP. IV. v. 23.

ET post triennij tempus misit ason Menelaum &c. Quidam vt Sanctius in hunc locum, numerant hoc triennium ab adueatu Regis Antiochi in Vrbem.

fff 3

ben.

*Descensus
miraculosi
ignis in car
so collati
invasione
temporū.*

*Quis fue
rit hic
Seleucus.*

*Vnde nu
merandū
hoc trien
nium.*

P.
H. Philippi

Chronologia
vet. Testamenti

A 14

17

hem, de quo, versiculo præcedenti. Idem censet Petavius lib. 70. cap. 17. in
Rex circa annum 2. aut 3. regni sui Ierosolymam venerit, & Iasonem in
tificatus sui in ordinem sit redactus. Cæpi enim, inquit, anno Græcorum
vel sequenti, & anno cititer 143. vel sequenti à Menelao detestus est. Et
probabilius, ut opinor, triennium istud supputant ex quo Iason Oriem
furripuerat pontificatum. Ita Torniellus ad annum m. 388. num. 2. Epi-
lianus ibidem num. 6. qui hos tres annos putat exactos, & quatuordecim
fuisse, ex quo Iason folio Pontificio incubabat. Quam in sententiam re-
videtur Petavius in tabulis ad ann. periodi Julianæ 4538. quo scribit Iasonem
Antiocho sacerdotium impetrasse, anno verò 4540. Antiochum Ægyptum
duce in Ægyptum misso Ierosolymam ingressum & ab Iasone magno
honore susceptum, atque anno sequenti Menelaum ab Iasone cum petenti-
ad regem missum, & Pontificatum ad se detorsisse.

CAP. V. v. 12.

His itaque gestis, suspicatus est rex, societatem deserturos Iudæos, & ob hoc profectus
Ægypto esseratis animâ, civitatem quidem armis cepit. Non est dubium
hæc & sequentia intelligantur de clade quam Antiochus Epiphanes
hic Urbem Ierosolymitanæ: de tempore autem huiusce calamitatis, dis-
solet.

QVÆSTIO VIII.

*Quo tempore Antiochus Epiphanes vastavit
Ierosolymam.*

1. **I**D contigisse videtur anno Græcorum 143. quia ad hunc annum re-
I. Mach. 1. vers. 21. quam Chronographiam sequuntur Iosephus, Eusebius,
Hieronymus, Salianus, Torniellus, & plerique interpretum huius loci
rarius, Sanctius, &c. Quod etiam id acciderit post secundam expeditionem
Ægyptum ab Antiocho Epiphane susceptam indicare videtur auctoritas
Machabæorum cap. 5. vbi cum narraisset Antiochum parasse secundam expedi-
nem in Ægyptum, subiicit portenta belli Ierosolymis apparuisse, Iasonem
morem de morte Antiochi sparsum, Iasonem armata manu Urbem intrasse
& Menelaum profugisse in arcem: tum v. 11. subtexuit. *Hic itaque gessit Iason
est rex, societatem deserturos Iudæos & ob hoc profectus ex Ægypto esseratis animâ
zatem quidem armis cepit. Denique malis quæ tunc Ierosolymis illata sunt
sitis, tandem concludit, v. 21. Igitur Antiochus mille & octingentis talentis de
talentis, velociter Antiochiam regressus est. Nec est quod quispiam dicat bis*